

ELŐREJELZÉS - 2022. TÉL

A MAGYAR GAZDASÁG KILÁTÁSAI

Az Egyensúly Intézet
gazdasági előrejelzése

Egyensúly
Intézet

Magyarország jövő időben ▶▶

Egyensúly Intézet

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	4
1. Bevezető	6
2. GDP-előrejelzés	7
3. Fogyasztás	8
4. Beruházások, termelés és költségvetés	10
5. Inflációs előrejelzés	12
6. Munkaerőpiaci előrejelzés	16
7. Irányadó kamat, árfolyam	18
8. Kockázatok	20

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

GDP

2022-ben 5 százalékos, míg 2023-ban 0,1 százalékos GDP-növekedés várható Magyarországon.

A következő években az export lehet a növekedésünk motorja, míg a korábbi növekedési motorok, azaz a fogyasztás és a beruházás egyszerre állhatnak le.

Kutatásunk rámutatott arra, hogy a háztartások rendkívül kifeszített helyzetben vannak, a legtöbbjük nem tudna megbirkózni egy 100 ezer forintos rendkívüli kiadással.

A költségvetés helyzetét a jelenlegi ismereteink alapján stabilnak ítéljük meg, de ennél a tételnél fokozottak a kockázatok.

Infláció

2022-re 14,5, míg 2023-ra 17,5 százalékos infláció várható Magyarországon.

Az áremelkedés 2023 elején fogja elérni a csúcst, amelyet továbbra is az élelmiszerek fognak hajtani.

A benzinárstop megszüntetése 2 százalékponttal emeli az inflációt. Csak 2024-től számolunk az élelmiszerárstopok kivezetésével tekintettel arra, hogy ekkor már egyszámjegy közeli lesz az infláció.

Az infláció alapvetően költség oldalról hajtott, de jelentősek a kereslet oldali tényezők is, amelyek fennmaradása fűti az inflációt.

Munkaerőpiac és keresetek

2022-ben 64,1 2023-ban 63,5 lesz a foglalkoztatottsági ráta Magyarországon.

Eközben idén 3,6, jövőre 4,1 lesz a munkanélküliek aránya.

A munkaerőhiány enyhülése várható, de kétsebességes lesz a munkaerőpiac. Egyrészt számos ágazatban (főként turizmus-vendéglátás) lesznek elbocsátások, ugyanakkor az exportorientált ágazatokban folyamatosan magas maradhat a munkaerőkereslet. Nem számítunk magas munkanélkülsigére továbbra sem.

Az építőipar negatívan fogja befolyásolni a teljes foglalkoztatást.

13 százalékos minimálbér-emelés mellett jövőre 14,3 százalékos átlagbér-emelkedéssel számolunk a versenyszférában. A reáljövedelmek 9 százalék körüli mértékben csökkenhetnek jövőre.

Árfolyam

2022-ben 394 forint, 2023-ban 411 forint lesz az euró átlagos árfolyama. 2023 során forinterősödés várható tavasztól kezdve, majd 2024-től állhat újra gyengülő pályára az árfolyam.

A forint árfolyamát első sorban országspecifikus tényezők mozgatták. Ezek közül a három legfontosabb: MNB kamatpolitika, költségvetési intézkedések és beavatkozás a monetáris területekre, valamint a különutas külpolitikából fakadó bizonytalanságok.

Hosszabb távon a forint tovább gyengülhet, ugyanakkor - amennyiben az országspecifikus tényezők enyhülnek - nem számítunk az idén tavasszal és ősszel látott gyors forint gyengülésekre.

	2022	2023	2024
GDP reálváltozása (év/év, %)	5,0	0,1	3,1
Háztartások reálfogyasztása (év/év, %)	5,2	-4,7	1,7
Beruházások reálváltozása (év/év, %)	8,0	-5,0	2,0
Fogyasztóiár-index (infláció, év/év, %)	14,5	17,5	5,0
Versenyszféra foglalkoztatás (év/év, %)	2,0	-1,2	0,0
Nemzetgazdasági foglalkoztatás (év/év, %)	1,2	-1,3	-0,3
Versenyszféra nettó átlagbére (év/év, %)*	15,2	14,3	11,1
Nemzetgazdasági nettó átlagbérek (év/év, %)*	17,3	12,7	11,1
Reáljövedelem változása (év/év, %)	2,5	-9,1	1,2
EUR/HUF árfolyam (éves átlag)	394	411	420

1. táblázat: Előrejelzésünk főbb számai

1. BEVEZETŐ

A gyorsan változó hazai és nemzetközi fejlemények tükrében különösen fontos, hogy a magyar gazdaság szereplői megalapozott jövőképpel tudjanak tervezni. Bár az előrejelzések bizonytalansága jelentősen megnövekedett, abban konszenzus látszik kialakulni, hogy Európa jövő évét gazdasági stagnálás közeli állapot fogja jellemezni, erős inflációs környezettel nehezítve. A sok évtizede létező, és bizonyos szempontból még tovább is növekedett gazdasági sérülékenységünk következtében Magyarországon fokozottan érvényes lehet az európai mintázat, azaz még lassabb növekedés és magasabb infláció következhet be.

Jelen kiadványban - folytatva az őszi előrejelzésünkkel megkezdett sort - a magyar gazdaság kilátásairól

fogalmazzunk meg előrejelzést 2024-ig vonatkozóan, ismertetve a gazdaság főbb makroszámainak várható alakulását. Ennek során jellemzően hatósági (például KSH-, MNB-, Eurostat-) adatokból dolgozunk, szakértői számítások segítségével.

Keretes írásunk: A vegyipar mint az élelmiszer-infláció legfontosabb meghatározója

Előrejelzésünkhöz a 2022. december 9-éig beérkezett adatokat vettük figyelembe.

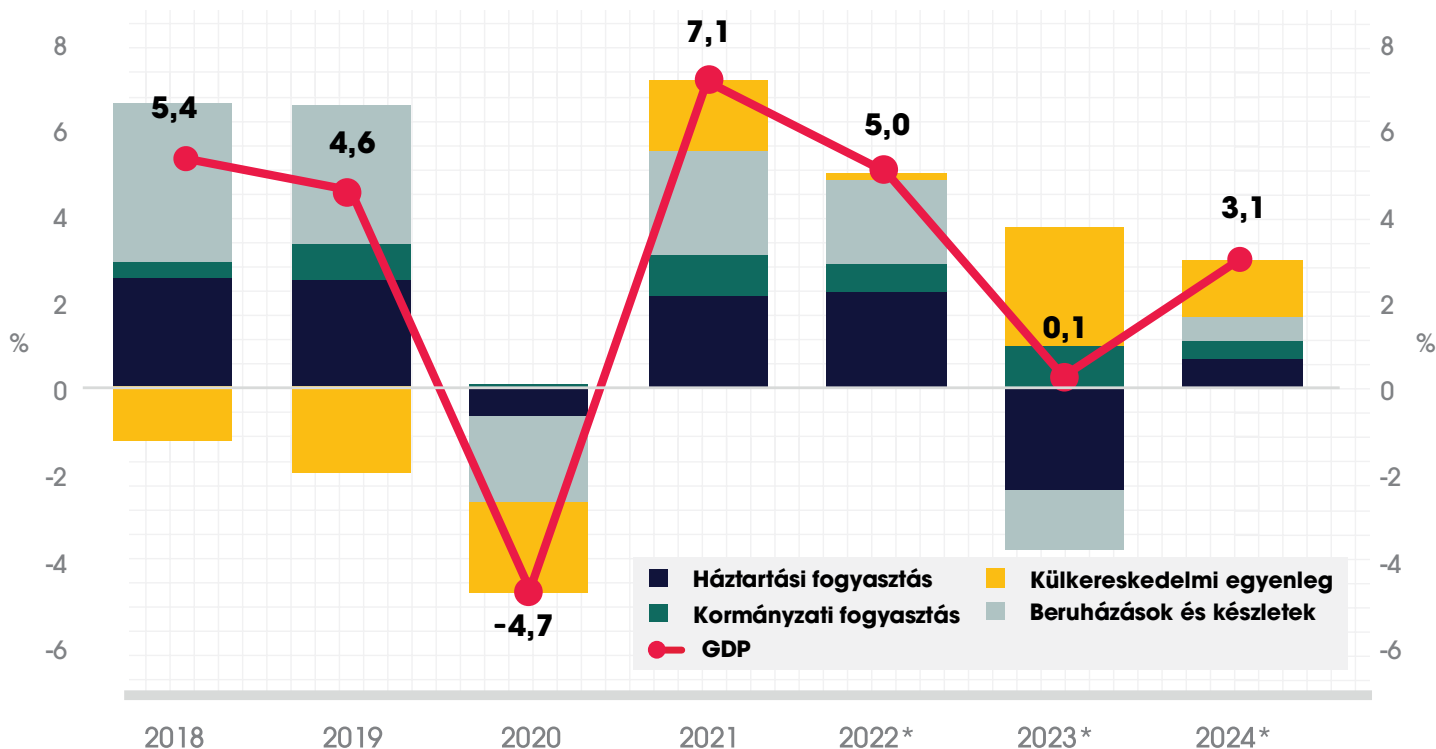
2. GDP-ELŐREJELZÉS

Szeptemberi várakozásunkhoz képest magasabban alakulhat az idei növekedés, azonban a jövő évben már stagnálással nézhetünk szembe. Az idei magasabb növekedési kilátást az első három negyedévben a kedvezően alakuló háztartási fogyasztás, illetve a beruházások magyarázzák. A negyedik negyedévtől azonban a háztartások fogyasztása - betudhatóan elsősorban a magas inflációnak, ami rontja a jövedelmek vásárlóerejét - csökken és ez a folyamat 2023 egészében kitart majd. Ennek következtében a háztartások fogyasztása már jövőre nem járul hozzá a GDP növekedéshez. A beruházások első sorban a megemelkedő finanszírozási költségek, és az elmaradó uniós források, valamint az ennek nyomán is bevezetett költségvetési megszorítások eredményeként 5 százalékos feletti mértékben eshetnek vissza jövőre.

Továbbra is érvényesnek látjuk azt a szeptemberi megállapításunkat, hogy **a fogyasztásban, illetve a beruházásokban jelentős mértékű előrehozott kiadások is**

megjelennek idén, amelyeket a megváltozott energiaárak magyaráznak. Ezzel együtt az áremelkedés minden eszközkategóriánál (első sorban épületek, gépek) erősebb lehet, mint az infláció, ami rontja a beruházásokra szánt összegek realértékét.

A következő években az export lehet a növekedésünk motorja. Külső keresletünk tekintetében érdemi romlást nem valószínűsítünk, Európa feltehetően jobban fog teljesíteni a három hónappal előtti elemzői várakozásokhoz mérten. Itthon a belső felhasználási tételek (fogyasztás, beruházás) lassulása veti vissza az importot, ami javítja a külkereskedelmi egyenlegünket. Összességében 2024-ig exportból jöhet a legnagyobb növekedés, felváltva a korábbi években megszokott belső tételre (fogyasztás, beruházás). Ez utóbbiak növekedését fékezik a növekvő és várhatóan magasabb szinten stabilizálódó költségek, valamint a fiskális és monetáris politika szigorúbbá válása.

1. ábra: A GDP változásának felhasználásoldali felbontása

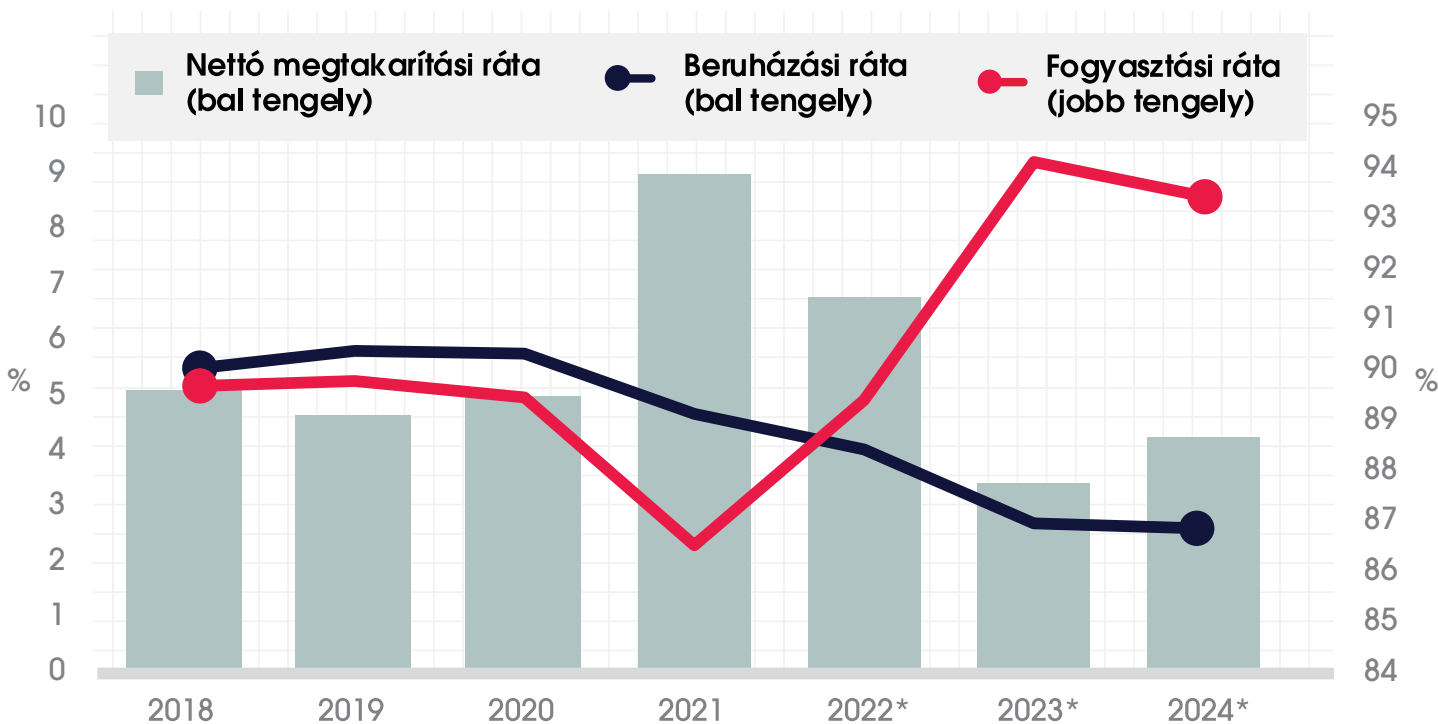
Megjegyzés: A háztartások fogyasztása tartalmazza a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek fogyasztását is. Az előrejelzés időtartamára vonatkozóan nem számolunk készlet-hozzájárulással.

Forrás: 2021-ig a KSH adatai alapján, majd az Egyensúly Intézet előrejelzése

3. FOGYASZTÁS

A lakosság óvatossága következtében kedvezőtlen fogyasztási kilátásokkal nézhetünk szembe. Szeptemberi várakozásunkhoz képest jóval magasabb szinten alakulhat a háztartások megtakarítása annak ellenére, hogy nincs széles körben elérhető, reálhozamot biztosító eszköz a magyar piacon. A tartalékolást a növekvő megélhetési költségek magyarázzák, valamint ezen belül a szerényebb jövedelmű háztartások kifeszített helyzete. Az Egyensúly Intézet nagy mintás reprezentatív kutatása rámutatott, hogy a lakosság 80 százalékának gondot okozna egy 100 ezer forintos rendkívüli kiadás. Az így válaszolók közel harmada nem is tudná kifizetni a tartozást. A jövő évben a

tovább növekvő infláció miatt (lásd erre vonatkozó fejezet) még egy alacsonyabb fogyasztási volumen finanszírozása is a megtakarítások csökkenése mellett képzelhető el. Ennek következtében a megtakarítási ráta érdemben csökkenhet 2021-hez viszonyítva. A kamatok növekedése és a támogatott lakásépítési konstrukciók egy részének kifizetése következtében a beruházási ráta is lefelé mozdulhat el 2024-ig bezárólag. A fogyasztási ráta ezek mellett jövőre magasabban alakulhat, mint a szeptemberi várakozásunk, de az infláció miatt ez mennyiségben (volumenben) mégis visszaeső fogyasztást eredményez.

2. ábra: A rendelkezésre álló lakossági jövedelem felhasználási arányai

Forrás: 2021-ig a KSH adatai alapján az Egyensúly Intézet becslése, majd az Egyensúly Intézet előrejelzése.

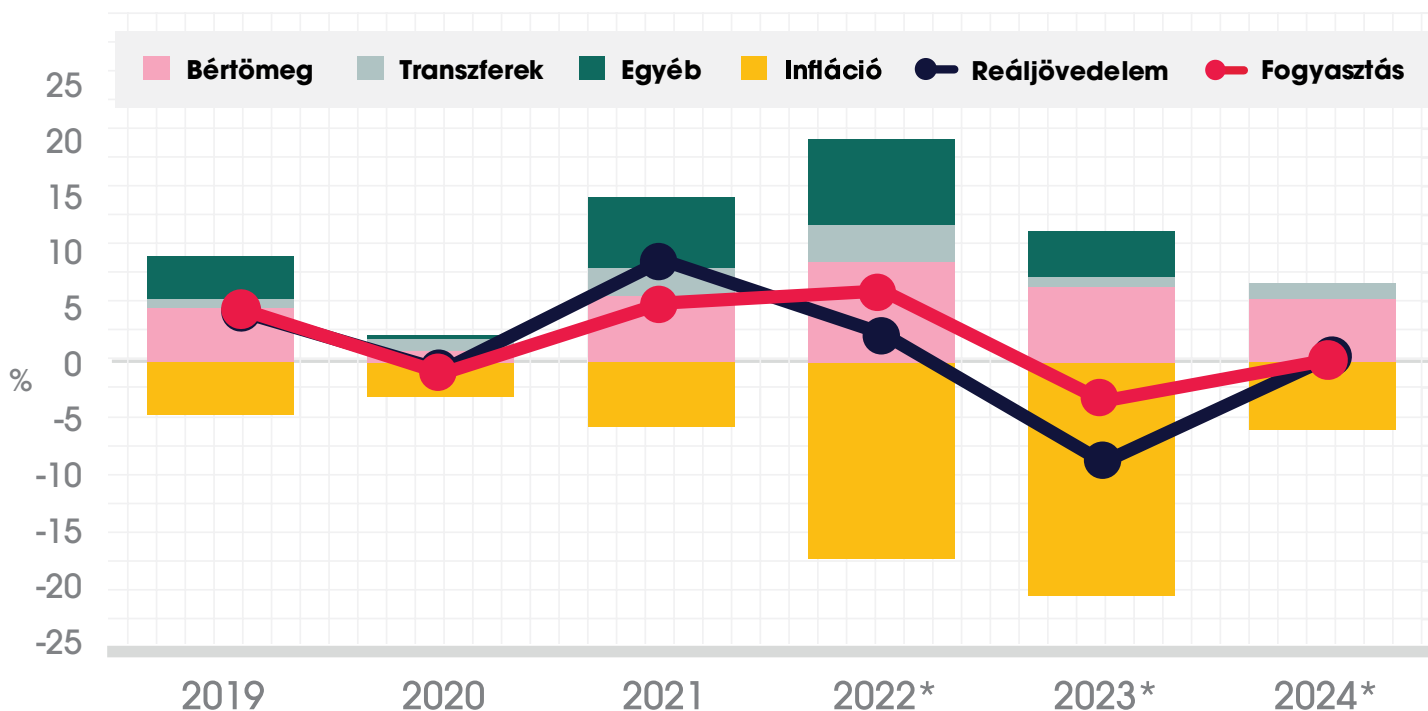
A személyi szolgáltatások lehetnek a következő időszak vesztesei. A lakosság fogyasztási szerkezete nagymértékben átalakul, a megnövekvő megélhetési költségek következtében. A legszerényebb jövedelmi viszonyok között élő 800 ezer háztartás teljes fogyasztásának nagyjából felét teszik ki a lakhatási költségek és az élelmiszerekre költött kiadások. Mivel ezen tételek áremelkedése extrém mértékű, ezért a legnagyobb alkalmazkodás itt fog végbemenni. A

már említett felmérésünk rámutatott arra, hogy leginkább szolgáltatásokról fognak lemondani a háztartások, illetve tartós, féltartós termékek (pl. ruházat) vásárlásáról. Az élelmiszereken belül a húsok és a tejtermékek tekintetében lehet csökkenés és számos helyettesítő kalóriaforrásra történhet meg a leváltás (tészták, főzelék alapanyagok, olcsóbb húskészítmények). Csökkenhet az üdítő, illetve a gyümölcsfogyasztás is. A leginkább válságállóbb fogyasztási

kategóriának a telekommunikációs szolgáltatások minősülnek, ezekből várhatóan továbbra is többet fognak fogyasztani a háztartások.

Jövőre garantált a reáljövedelem-csökkenés és 2024-ben is leginkább a stagnálás valószínűsíthető. 2023-ban a kormányzati pénzügyi transzferek (nyugdíj, szociálpolitikai kiadások) hozzájárulása a pénztárcákhoz alacsonyabb lehet az idei évhez képest, tekintettel arra, hogy a kormánynak nincs érdemi mozgásteret a 2022. év

elejéhez hasonló, egyszeri juttatásokra. A kedvezőtlenebb foglalkoztatási kilátások következtében csökkent a bértömeg hozzájárulása is a jövedelmekhez. A leginkább azonban az áremelkedés vártnál jóval nagyobb alakulása határozza meg a reáljövedelmek csökkenését. Fontos tényező lehet, hogy **módszertani okokból a háztartások jó eséllyel nagyobb áremelkedéssel nézhetnek szembe, mint a KSH hivatalos inflációs mutatója, ami még nagyobb reáljövedelem-csökkenést vetít előre.**¹

3. ábra: A reáljövedelmek alakulása és a lakossági fogyasztás

Megjegyzés: Tartalmazza a háztartásokat segítő nonprofit intézmények fogyasztását is. Az ábrán az inflációs adatsorban a fogyasztási deflátort szerepeltettünk, amely különbözhet a szélesebb körben használt inflációtól, ugyanakkor ez utóbbinak a fogyasztással (és így a GDP-vel) való kompatibilitása erősebb.

Forrás: 2021-ig a KSH adatai alapján az Egyensúly Intézet becslése, majd az Egyensúly Intézet előrejelzése.

¹ A GDP-vel való összhang megteremtéséhez a statisztikai hivataloknak eltérő megközelítést kell alkalmazniuk, mint az inflációs mutató. Ez a fogyasztási deflátor nevet kapta. Míg ugyanis az inflációs mérés egy 2 évvel ezelőtti fogyasztási szerkezeten alapul, addig az általunk is használt, szintén a KSH által mért fogyasztási deflátor az aktuális fogyasztási szerkezettel számol. A legtöbb esetben ez a két mutató (a deflátor és a fogyasztóiár-index vagy közismertebb nevén az inflációs mutató) nagyon hasonlatos így nem érdemes külön elemezni őket, de az elmúlt 3 negyedévben a két mutató szemmel láthatóan elvált egymástól. A fogyasztási deflátor a harmadik negyedévben meghaladta a 19 százalékot, miközben az infláció „csak” 16,5 százalékot mutatott. Sajnos nem ismert, hogy milyen tételek járultak hozzá ehhez az eltéréshez, ezzel együtt fogyasztási előrejelzésünket a fogyasztási deflátor mutatóval számoljuk. Megjegyzés: a fogyasztási deflátor saját termelésű fogyasztást is figyelembe vesz, míg a fogyasztóiár-index csak a vásárolt fogyasztást számszerűsíti.

4. BERUHÁZÁSOK, TERMELÉS ÉS KÖLTSÉGVETÉS

A legutóbbi várakozásainkhoz képest magasabban alakul az idei évi felhalmozás, de a fogyasztáshoz hasonlóan a lendület hamarosan a beruházásoknál is kifulladás. A beruházásoknál leginkább meghatározó épület jellegű beruházások esetén a kereslet visszaesése és a kiemelkedően magas termelői árak hátráltatnak. A kereslet visszaesését első sorban a hitelkondíciók szigorúbbá válása indokolja, amit felerősít, hogy idén 2 népszerű állami támogatási program is kifut (Otthonfelújítási támogatás, falusi CSOK). Ezen felül a megmaradó támogatási programok összegei sem követik le az áremelkedések ütemét, így összességében a költségvetési támasz jelentősen csökken a lakáspiacon. Teljes lakáspiaci összeomlásra nem számítunk, hiszen a felső jövedelmi csoportok jellemzően infláció és devizakockázat ellen reáleszközökbe (ingatlan, árupiaci részvények) szoktak fektetni, így a kereslet megmarad, főként az energiahatékony ingatlanok iránt.

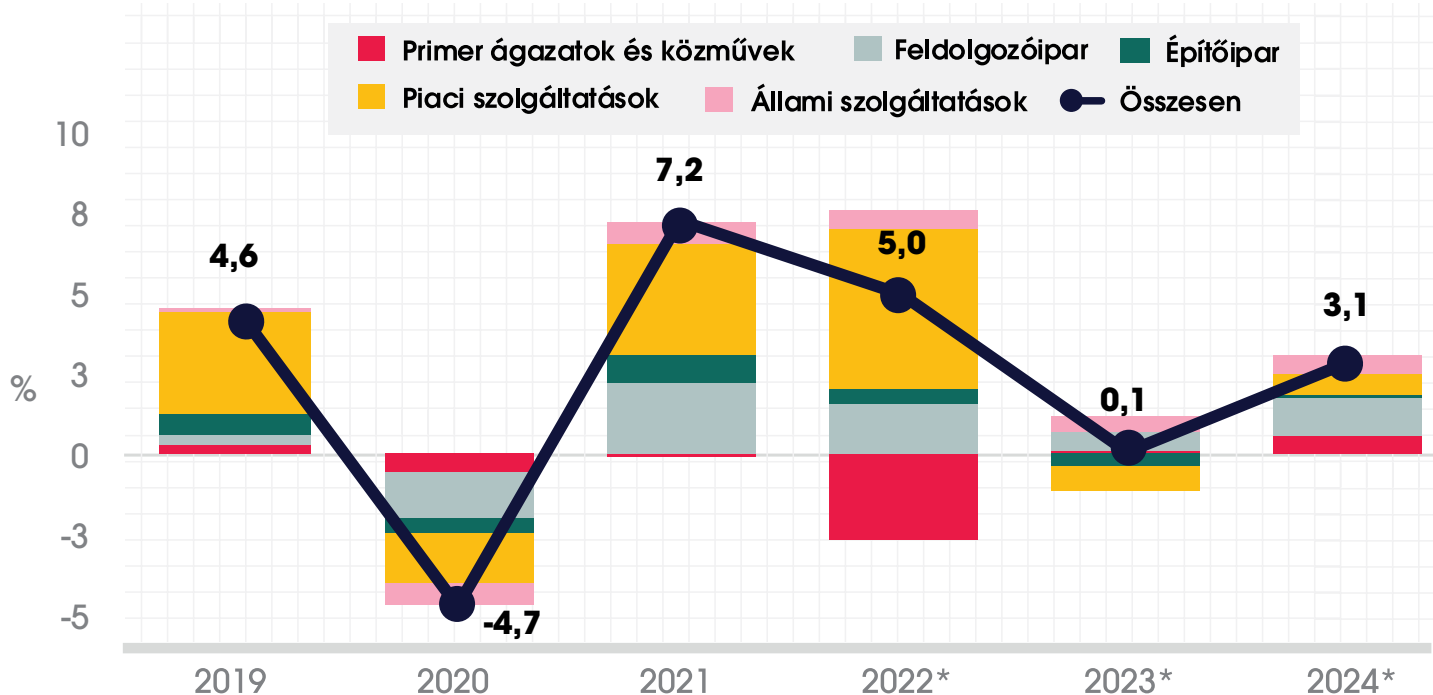
Az állami beruházások a költségvetés kedvezőtlen helyzete, illetve az EU források beérkezésének bizonytalansága miatt csökkennek.

A vállalati beruházásoknál nem valószínűsítünk éves alapon számolt visszaesést, tekintettel arra, hogy sok potenciális beruházót csak enyhén érint a hazai kereslet csökkenése (első sorban az exportorientált

feldolgozóiparban), valamint a kkv szegmensben nagyon kedvező kamattal elérhető hitelkonstrukciók segítik a vállalkozásokat.

A GDP termelési oldalán a növekedés fő motorja a feldolgozóipar lehet. A mezőgazdaság termelése valószínűsíthetően kedvezőbben alakulhat jövőre, amennyiben nem ismétlődik meg az aszály, ugyanakkor a kereslet oldal bizonytalansága számos termelőt készíthet a termelésének csökkentésére. Ez egyrészt adódik a jövedelmek vásárlóerejének csökkenéséből, másrészt az ársapkák is bizonytalanságot okoznak.² A piaci szolgáltatások a visszaeső belső kereslet eredményeként az előző évektől eltérően már nem fogják érdemben támogatni a gazdaságot. Néhány, a termelési költségsokkok által kiemelt sújtott szegmensben, mint a szállásadás és a vendéglátás már vállalati csődökről is beszélhetünk (bár módszertani okokból ez a hivatalos statisztikákban csak enyhébbnek látszik). A feldolgozóipar növekedését alapvetően a külpiaci kilátások határozzák meg, amelyeket alapvetően kedvezőnek ítélnünk meg, de számos kockázat övezi az európai gazdaság növekedését. A közmű ágazatokat is magába foglaló primer ágazati kör először 2024-ben járulhat hozzá értelmezhetően pozitívan a növekedéshez amennyiben az energiapiaci helyzet normalizálódik.

² Az árstopok a közvetlenül érintett termékek esetében termelői költség alatt rögzítik az árakat, így ezeket a termékeket csak veszteséggel lehet itthon értékesíteni. A kapcsolódó termékek (pl. csirecomb, sajtok, kenyér) szenvedik el az ársapka alá vont termékeken elkönnyvelt veszteségeket, ugyanakkor ezek ára sem növelhető a végtelenségig, így a kereslet rájuk csökkenni fog.

4. ábra: A GDP növekedésének felbontása a termelési oldalon

Megjegyzés: az ábrán a 2019 és 2021 közötti időszakra vonatkozóan a bruttó hozzáadott érték szerepel (vagyis a GDP az adóegyenlegtől megtisztítva)

Forrás: 2021-ig a KSH adatai, ezt követően az Egyensúly Intézet előrejelzése

A költségvetés helyzetét a jelenlegi ismereteink alapján stabilnak ítéljük meg, de fokozottak a kockázatok. A magasabb infláció következtében megemelkedtek a költségvetés bevételei, ugyanakkor a kiadási oldalon nagyobb lett a nem tervezett kiadás, első sorban az energiaszámlának köszönhetően. Az energián kívül a kamatkidadások növekedése jelentheti a legnagyobb kockázatot, amelyet elsődlegesen az uniós források körüli bizonytalanságok és ezzel szoros összefüggésben a forint árfolyama befolyásol. Az idei évi kamatkidadások októberben már elérték a terv 120 százalékát. Tekintettel arra, hogy az uniós források körüli bizonytalanságok áthidalására valószínűleg a költségvetésnek devizaforrásokat kell majd bevonnia, továbbá a kötvénypiaci és a lakossági hozamemelkedés

következtében a kamatkidadás jelentősen növekedhet a következő 2 évben jóval 2000 milliárd forint feletti kamatkidadás valószínűsíthető (a jelenlegi évre tervezett kamatkidadás 1632 milliárd forint volt). A finanszírozásban kulcsfontosságú lesz, hogy a forint államkötvényekre ismételten megérkezzen a külföldi kereslet. Az MNB adatai alapján ugyanis a külföldiek forint állampapír állománya tavaly óta mintegy 1000 milliárd forintot csökkent szeptemberig bezárólag, ami egyértelműen a forint és a magyar állam iránti bizalom megtorpanását jelzi. Mivel a lakossági megtakarítások államkötvények felé terelése korlátos, ezért nehezen elképzelhető külföldi finanszírozás nélkül a költségvetés fenntartása, amihez viszont a bizalom helyreállítására lesz szükség.

5. INFLÁCIÓS ELŐREJELZÉS

A jövő évi infláció meghaladhatja az idei évit. 2022-re 14,5, míg 2023-ra 17,5 százalékos inflációra számíthatunk. Az áremelkedés csúcsát 2023 januárjában fogja elérni, majd fokozatos csökkenés valószínűsíthető. Egyszámjegyű infláció leghamarabb 2024 januárjában képzelhető el. Ez a pálya azonban jelentősen függ világpiacon energiaárak alakulásától, amelyek közvetetten a lakossági gázfogyasztáson keresztül jelennek meg az árakban (amelyet az adminisztratív árak jeleznek), míg közvetlenül az élelmiszerárakon keresztül gyűrűznek be az árindexbe. Ez utóbbi főcsoport ráadásul szintén kitett az árfolyam esetleges további leértékelődésének annak ellenére, hogy jelentős az exporttöbbletünk (az élelmiszerfogyasztás 40 százaléka importból kerül fedezésre). Az élelmiszerek árstopja 2024-ig velünk maradhat. Emiatt az élelmiszerinfláció idén 30,9, míg jövőre 23,1 százalék körül alakulhat. Az iparcikkek inflációja idén 12-13 százalék körül alakul, míg jövőre egyszámjegyűre csökkenhet. A termékcsoport inflációját leginkább az árfolyampálya, illetve a kereskedelmi partnereink külső inflációja befolyásolja. Ez utóbbi tekintetében jövőre mérséklődést várunk, míg az árfolyam stabilabb lehet (lásd az ide vonatkozó fejezetet). A piaci szolgáltatások inflációját egyrészt a még mindig magas gazdasági kereslet, illetve a kormányzati intézkedések hatása, mint a KATA-módosítás és a extraprofitadók áremelő hatása határozza meg.

A magyarországi fogyasztói árakat mind keresleti, mind kínálati tényezők hajtják, melyek együttesen továbbra is magas áremelkedést jelentenek. A kínálati oldalon első sorban az energia és nyersanyag költségek hajtják az inflációt, amihez hozzájárul az árfolyam gyengülése is. Véleményünk szerint jelenleg a kínálati tényezők (költségek) hatása erősebb az árak alakításában, ugyanakkor a keresleti oldal is jelentős hozzájárulója az áremelkedésnek. A keresleti oldalt az alábbi tényezők fűtik:

01 MEGTAKARÍTÁSOK

A háztartások megtakarításaiból származó kereslet továbbra is magas, bár az infláció ezt jelentősen csökkentti.

02 ÁTGYÜRÜZÉSEK

Kiskereskedelmi szereplőkkel folytatott beszélgetéseink rámutattak arra, hogy az üzletek egymás árainak változtatását lekövetik, ami erős keresletre, illetve gyors boltok közötti ár-átgyűrűzésekre utal.

03 BŐSÉGES PÉNZFORRÁSOK A PIACON

A magyar monetáris politika legutóbbi időnkig alacsony kamatszintekkel operáló rendszere is segíti az inflációt, mivel magas banki likviditást eredményezett. Emiatt a bankok 2022 végéig nem szorultak rá a hatékony betétgyűjtésre és így a pénzmennyiség csökkentésére.

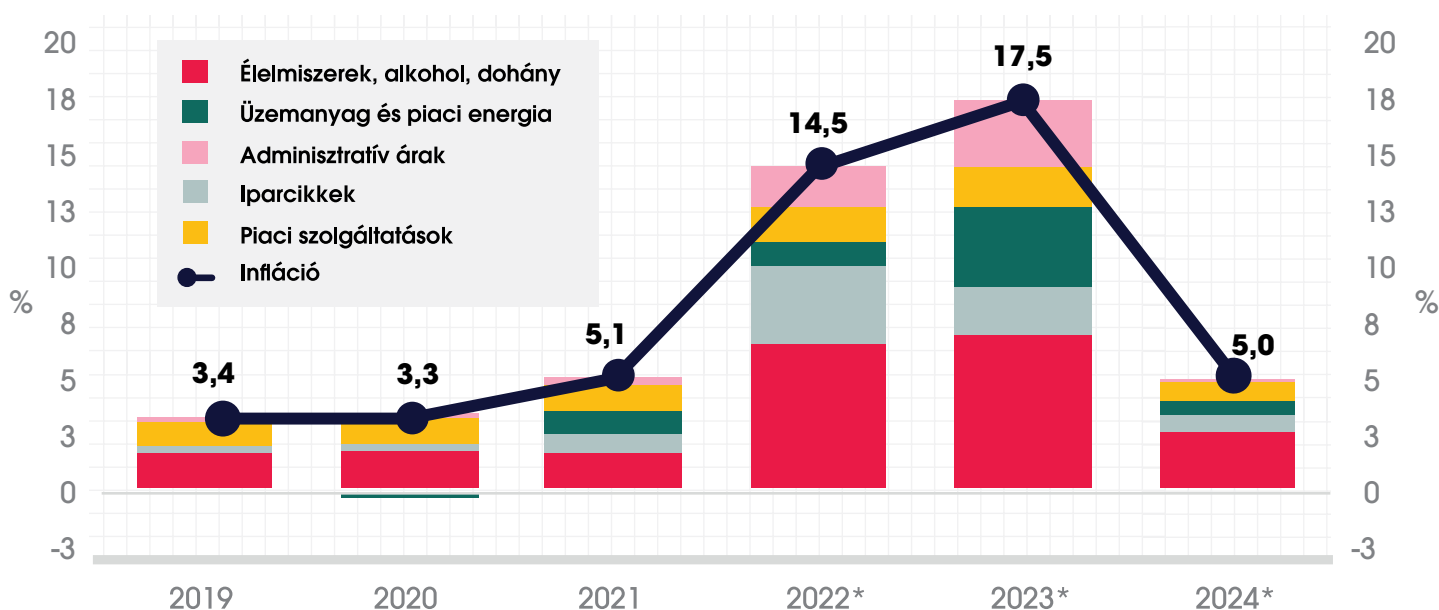
04 ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK

2022 első felében nem csak a GDP arányos háztartási tőketranszferek (beruházási támogatások, kamattámogatások) tekintetében végzett Magyarország toronymagasan az első helyen az EU-ban, de nálunk történt a legtöbb támogatás folyósítás a vállalatoknak is (a GDP mintegy 2 százaléka értékben). Ha ez a lendület fennmaradt az év hátralévő részében, más országokhoz viszonyítva is erőteljes a költségvetési támogatás. Ez az impulzus ráadásul számos esetben nem célzott (nagy része nem energiahatékonysági beruházásokra kerül elköltésre).

05 ÁLLAMI INTÉZKEDÉSEK

Az infláció monetáris politikai visszaszorításának lehetőségét a kormányzati kamatstopok, a magas fixált hitelállomány is negatívan befolyásolják. Az árstopok véleményünk szerint az ikertermékek esetében az indokoltnál is nagyobb áremelkedést eredményeznek, így összességében az árstop-intézkedések teljes hatása enyhén inflációnövelő lehet.

Az inflációra az utóbbi időben legnagyobb hatást az üzemanyagok árának drasztikus emelkedése jelentette, ami legalább részben átgyűrűzik a többi ágazat inflációjába is (egyéni vállalkozók sok esetben magánszemélyként tankoltak, csak úgy, mint a saját autót céges célra használó alkalmazottak). **Az üzemanyagárstop megszüntetése számításaink szerint mintegy két százalékponttal fogja növelni a teljes inflációt 2023-ban.**

5. ábra: A fogyasztóiár-index (infláció) éves alapú alakulásának felbontása főbb csoportok szerint

Forrás: 2021-ig a KSH és az MNB adatai alapján az Egyensúly Intézet számítása, majd az Egyensúly Intézet előrejelzése

01 A VEGYIPAR MINT AZ ÉLELMISZERINFLÁCIÓ LEGFONTOSABB MEGHATÁROZÓJA.

A vegyipar távlati szemszögből nézve nem kiemelkedően fontos ágazat Magyarországon, hiszen a bruttó hozzáadott érték alig másfél százalékát állította elő 2021-ben (magasabb értékről van szó, mint az EU-s átlag, de nem kirívóan). A gazdaságban betöltött szerepét illetően viszont unikális: a mezőgazdaság és az élelmiszeripar 6. legnagyobb beszállítója a vegyipar (86 ágazat közül), elsősorban a növénytermesztésben használt műtrágya és vegyszerek révén. Ennek megfelelően ha ebben az ágazatban termelői árnövekedés történik az gyors átgyűrűzéssel bír az élelmiszerárakra. Ráadásul az ágazat a legjobban kitett iparág a földgázárak alakulásának annak következtében, hogy számos terméke gáz alapú, kiemelten a mezőgazdaságban széles körben használt ammónia és az abból készülő pétság. A műtrágya gyártó ágazatról az inflációs folyamatok szemszögből vizsgálva felfelé mutató információk jelentek meg az elmúlt időszakban.

 Egyrészt a legnagyobb gyártó vállalat, a Nitrogénművek az év során többször is jelezte, hogy leálltak a termeléssel, valamint a KSH ágazati termelési adatai is arról tanúskodnak, hogy például augusztusban a tavalyi mennyiség alig 10 százalékát gyártotta le az ágazat. A gázárak következtében az árnövekedés is természetesen érdemi az ágazatban. Mindezen információk akár egy hamarosan megszűnő tevékenységet vetíthetnének előre, ami kínálat szűkülést, következésképpen magasabb árakat eredményezne.

 Másrészt viszont az ágazat alig csökkentette foglalkoztatotti állományát, emellett valószínűsíthetően a vállalat jó évet fog zárni.³ Ez az információ azt mutatja, hogy a gyár időszakosan termel, a keresletnek megfelelően, ami azt jelenti, hogy a felleveőpiac árelfogadó.

 A jelenlegi gyártáshoz felhasznált gáz beszerzése valószínűleg a nyári magas árakon történhetett meg, ami előrevetít egy nagyobb műtrágya-áremelést az év végén és a jövő év elején.

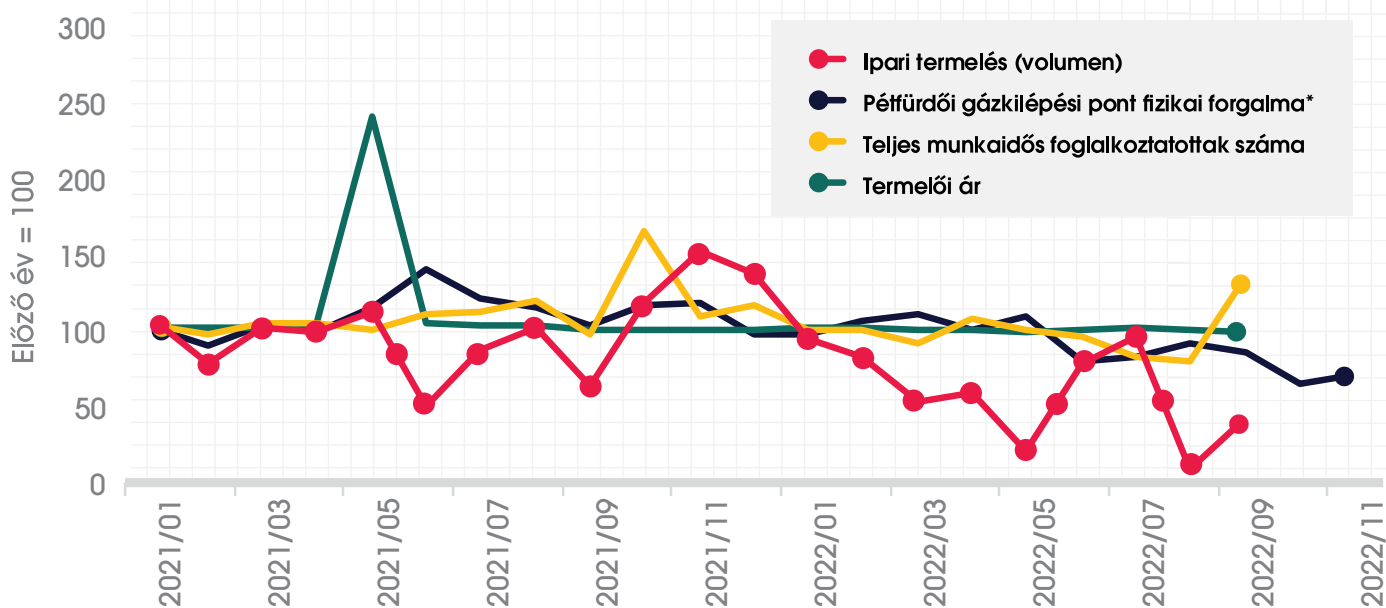
 A műtrágya árának növekedésének irányába hat az importkínálat szűkülése is: az importált mennyiségek tekintetében is a tavalyi szintek alatt tartózkodnak a készletek, ami részben kínálati, részben logisztikai okokra vezethető vissza.

Mindezek következtében a műtrágya ára a következő 2-3 negyedévben újabb csúcsokat érhet el. Az év hátralévő részét tekintve a jelenlegi gázpiaci, határidős jegyzések alapján csak 2024 elején indulhat a mostani szintekről csökkenésnek a gázár, ami azt jelenti, hogy egészen 2023 őszéig emelkedhet a műtrágya ára. Ez főként abban az esetben lehet igaz, ha a hazai gyártókapacitások továbbra visszafogott mértékben működnek tovább. Ez utóbbi alakulása első sorban a kereslettől függ, de a gázfelhasználási adatok alapján romlanak a kilátások, mivel kevesebb gáz érkezik a legnagyobb magyar gyárhoz.

³ <https://www.portfolio.hu/podcast/20221201/sorsdonto-pillanatban-rengeteg-magyar-gazda-rajtuk-mulik-lepnek-vagy-sem-582722>

A kereslet tekintetében meghatározó lesz a lakossági jövedelmi folyamatok illetve az élelmiszerexport-lehetőségek alakulása. Mivel a jövő évben várakozásunk alapján csökkennek a lakossági reáljövedelmek, ezért az élelmiszerexport lehetőségek fogják meghatározni a keresletet. E tekintetben az látszik, hogy Európa a vártnál jobban átvészeli az energia- és alapanyag válságot, így külső oldalról támaszt nyújthat a műtrágya termelésnek az élelmiszer-export. Az import műtrágya esetében pedig a minőség, összetétel lehet a fő kérdés a

már említett logisztikai kihívások mellett. Összességében a műtrágyapiaci kilátások továbbra is egy szűkebb kínálat felé mutatnak, ami fennállhat a jövő év teljes egészében is, sőt az ideitől akár súlyosabb hiányt is láthatunk majd amennyiben a gázárak nem korrigálnak a jövő év elején lefelé. Mivel a termelők, integrátorok és kereskedők jellemzően érvényesíteni tudják a költségek emelkedését a háztartások felé, 2023 egészében is magas élelmiszer-inflációra számítunk – vélik az Egyensúly Intézet szakemberei.

6. ábra: A műtrágya-, nitrogénvegyület-gyártás ágazat gazdasági mutatói

Megjegyzés: * Pétfürdőn található a Nitrogénművek legnagyobb gyáregysége. Mivel a gyár a környék messze legnagyobb gázfelhasználója, ezért az FGSZ Zrt. által biztosított adatok alapján hozzávetőlegesen meg lehet becsülni a gyár várható termelését. Pontos termelési következtetésekre azonban nem alkalmas ez az adat számos torzító tényező miatt (például készletezés).

Forrás: KSH, FGSZ alapján Egyensúly Intézet számítások.

6. MUNKAERŐPIACI ELŐREJELZÉS

I 6.1. FOGLALKOZTATÁS

A magyar munkaerőpiac kétsebességessé válik. A magyar foglalkoztatás idei bővülése kiemelkedő lesz, ám a belső kereslet csökkenésével párhuzamosan középtávon romlottak a kilátások. A szeptemberi várakozásunknak megfelelt a munkaerőpiac foglalkoztatási oldalának alakulása, ugyanakkor a jövőbeli folyamatokat tekintve romlottak a kilátások. Ennek több oka is azonosítható:

Magasabb áremelkedés: a termelői árak emelkedése számos ágazatban kényszeríthet ki elbocsátásokat, első sorban a személyi szolgáltatások terén.

Magasabb kamatszintek: a megváltozott kamatkörnyezet a beruházások iránti kereslet visszaesése következtében első sorban az építőipar, illetve a hozzá kapcsolódó ágazatok munkaerő iránti keresletét csökkentheti. A szűken vett építőipar 385 ezer főnek ad munkát (2022 harmadik negyedévi adatok).

Előregedő munkaerő-tartalék: 2020 első negyedévéhez viszonyítva, nettó értelemben 185 ezer 65 év feletti munkavállaló tért vissza a munkaerőpiacra. A nyugdíjasok kényszerűen térhetnek vissza a munkaerőpiacra. A nyugdíjas infláció 23,6 százalékos volt októberben, ez az élelmiszer- és energiaáraknak való nagyobb kitettség miatt még nagyobb is, mint az országos infláció (21,1%). Bár nemzetközi viszonyítások alapján van tér a nyugdíjas korú foglalkoztatottak növelésére (Magyarország EU átlag alatti), ez jelentős korlátokba ütközik. Mindeközben a 15-24 év közötti korosztály 2020 óta nettó értelemben 160 ezerrel kevesebb munkavállalót ad, így a nyugdíjas foglalkoztatás bővülése csak a fiatal generációk kihullásának pótlására lehet elég.

	2018	2019	2020	2021	2022*	2023*	2024*
Versenyszférában foglalkoztatott	1,5	1,2	-0,5	0,4	2,0	-1,2	0,0
Állami foglalkoztatott	0,5	-0,3	-2,2	2,0	-1,0	-1,8	-1,1
Munkanélküli ráta	3,6	3,3	4,1	4,1	3,6	4,1	4,1
Népesség	-0,4	-0,2	-0,1	-0,7	-0,4	-0,4	-0,4
Nemzetgazdasági foglalkoztatás	1,3	0,8	-0,9	0,8	1,2	-1,3	-0,3

2. tábla: A foglalkoztatás éves változása (százalék)

Megjegyzés: a 15–74 éves korosztály körében. Az állami foglalkoztatotti kör alatt az O, P és Q ágakban dolgozókat értjük.

Forrás: a KSH (Munkaerő-felmérés) adatai alapján az Egyensúly Intézet előrejelzése.

A felsorolt tényezők mellett sem gondoljuk azt, hogy érdemi munkanélküliséggel kelljen számolni a következő 2-3 évben. A vállalatok továbbra is első sorban folyamat-optimalizációval, alternatív beszerzésekkel és új piacok felkutatásával kívánnak alkalmazkodni a megváltozott piaci körülményekhez, az elbocsátások csak ez után kerülnek szóba. Ennek oka az alapvetően továbbra is feszes munkaerőpiac, azaz a munkaerőhiányos környezet. Egy ilyen helyzetben a vállalatok ragaszkodnak a bevált munkatársakhoz, ugyanis egy esetleges későbbi újraindulás esetén nehezebb visszacsábítani az elbocsátott dolgozókat, mint megtartani őket.

A munkaerőhiány enyhülése várható, de kétsebességes lesz a munkaerőpiac. A gazdasági stagnálás következtében különösen sújtott, belpiacra termelő ágazatok által elbocsátott munkaerő más ágazatokban találhat munkát. A munkaerő-kereslet magas szintjét bizonyítja az is, hogy az üres álláshelyek száma gyakorlatilag nem csökkent az idei harmadik negyedévben sem. Bár ez a mutató csökkenésnek indul a következő negyedévekben, főként a feldolgozóiparban magasan maradhat a munkaerő-kereslet. E tekintetben a fő kérdést az jelenti, hogy mennyiben lesz hajlandó a lakosság az országon belüli helyválttatásra.

I 6.2. KERESETEK

A feszes munkaerőpiaci kondíciók, illetve a növekvő fogyasztói árak következtében továbbra is kétszámjegyű bérnövekedés várható itthon. A versenyszféra ágazataiban a harmadik negyedévben 16,7 százalékos nettó átlagbér emelkedés történt, azonban a vásárlóerő szempontjából is lényeges bértömeg (a bérek és a foglalkoztatottak szorzata) csaknem 19 százalékkal emelkedett. Ez a kétszámjegyű növekedés kitarthat 2024-ig, de csökkenő mértékben. A munkavállalók körében bár továbbra is magasak az inflációs várakozások, de stagnálóak. Ez segíthet a bérvárakozások normális mederben tartásában, így nem kell számítani ár-bér spirál kialakulására.

A jövő évet tekintve 13 százalékos minimálbér-emelésre számítunk. A jövő évi bérfolyamatok alakulását érdemben befolyásolja a minimálbér-tárgyalások kimenetele. A kormányzat járulék-csökkentési szándékának elmaradása következtében egy, a jövő évre várt inflációtól (17,5%) jelentősebben elmaradó megállapodással számolunk.

A két számjegyű bérnövekedés ellenére a bérek vásárlóereje csökkeni fog. A magas infláció következtében a reálbérek negatív tartományban fognak alakulni az idei év utolsó negyedétől, egészen 2024 elejéig.

	2019	2020	2021	2022*	2023*	2024*
Versenyszféra	11,5	9,7	7,7	15,2	14,3	11,1
Kormányzat	7,9	9,6	9,6	21,2	8,5	11,1
Garantált minimálbér	8,0	8,0	4,0	18,7	13,0	8,0
Nemzetgazdaság	11,5	9,7	8,7	17,3	12,7	11,1
Teljes bértömeg	8,6	2,1	11,1	17,2	13,1	10,8

3. tábla: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók nettó átlagkeresetének éves változása (százalék)

Megjegyzés: A bértömeg számításához a munkaerő-felmérésen alapuló létszám-előrejelzésünket vettük alapul, mivel ez közelebb áll a fogyasztásnál releváns munkaerőtömeghez, mint a bérekhez használt intézményi munkaerő-statisztika.

Forrás: KSH alapján Egyensúly Intézet előrejelzés

7. IRÁNYADÓ KAMAT, ÁRFOLYAM

A forint árfolyamát továbbra is jellemzően országspecifikus tényezők mozgatják, aminek következtében a magyar fizetőeszköz jelentősen alulteljesít a régiós devizákhoz képest. Az ING bank elemzése rámutatott arra, hogy az elmúlt két és fél évben a forint mozgásának több, mint felét magyar tényezők magyarázzák, és csak a maradékban érvényesek a külső hatások (háború, gázár, fed szigorítás).⁴ A belső tényezők közül megítélésünk szerint kiemelendők az alábbiak:

01 MNB KAMATEMELÉSI CIKLUS LEZÁRÁSA, MAJD SÜRGŐSSÉGI KAMATEMELÉS

A forintra paradox módon pont a jegybank helyezett nyomást szeptemberben, amikor a fokozódó gázbeszerzési devizakényszer és a tovább erősödő infláció ellenére bejelentette a kamatemelési ciklusának végét. Ennek következtében a forint árfolyama 430-ig is eljutott, amit a jegybanknak egy 500 bázispontos (5 százalékpontos) rendkívüli emeléssel sikerült csak megfékeznie. Egyúttal rendelkezésre bocsátotta a devizataralékát gázvásárlásra, ami mérsékelte a forinton lévő nyomást. **Mivel a jelenlegi kamatszint jelentősen felette van az egyensúlyi kamatnak, innen a jegybank a lehető leghamarabb el szeretne mozdulni lefelé.**

02 KÖLTSÉGVETÉSI POLITIKA

Az extrém magas kiadási oldal sérülékennyé teszi a forintot azzal együtt is, hogy az eredeti tervhez képest jelentős megtakarításokat is eszközölt a kormányzat az

idei évben. A jövőt tekintve különösen sérülékennyé teheti a forintot **ha a költségvetési kiigazítással szembenő folyamatokat látnak a külföldi befektetők** (korábban ilyen volt a Vodafone vásárlási szándékának bejelentése). Másrészt **a költségvetés tendenciózusan avatkozik bele a monetáris politikába.**⁵ Ezen intézkedések az amúgy is gyengébb magyar monetáris transzmisszióra rakódnak rá,⁶ így a jegybank kamatemelése egy hagyományos jegybanki eszköztárhoz képest csak jóval kisebb hatást tudnak kifejteni a gazdaságra, ezzel keresleti oldalról táptalajt nyújtva az inflációnak. Ez bizonytalanságot szül a külföldi befektetők körében. Továbbá, a sűrűn bejelentett, előre nem látott kormányzati különintézkedések bizonytalanságot szülnek mind a belföldi szereplők, mind a külföldi befektetők körében, gyengítve a forintot.

03 KÜLPOLITIKAI BIZONYTALANSÁGOK

Számos, egymáshoz akár szorosan nem kapcsolódó magyar külpolitikai cselekmény összefonódik a nemzetközi befektetők megítélésében, jellemzően negatívan befolyásolva a forint árfolyamát. A szankciók kapcsán folytatott kettős kommunikáció (szavazattal támogatás, de az intézkedés éles kritizálása és az EU helyzetmegítélő képességének folyamatos megkérdőjelezése), a diplomáciai kapcsolatok aktív fenntartása Oroszország felé, a Bizottság magyar reformokról alkotott, számos esetben elmarasztaló értékelése mind növelik a bizonytalanságot. Olyan világgazdasági helyzetben, amikor a befektetők egyébként is kerülnek a kockázatosabb eszközöket, Magyarország különösen kitett maradhat.

⁴ <https://www.portfolio.hu/deviza/20221209/itt-a-valasz-miert-esett-szinte-megallithatatlanul-a-forint-2023-a-magyar-deviza-eve-lehet-584188>

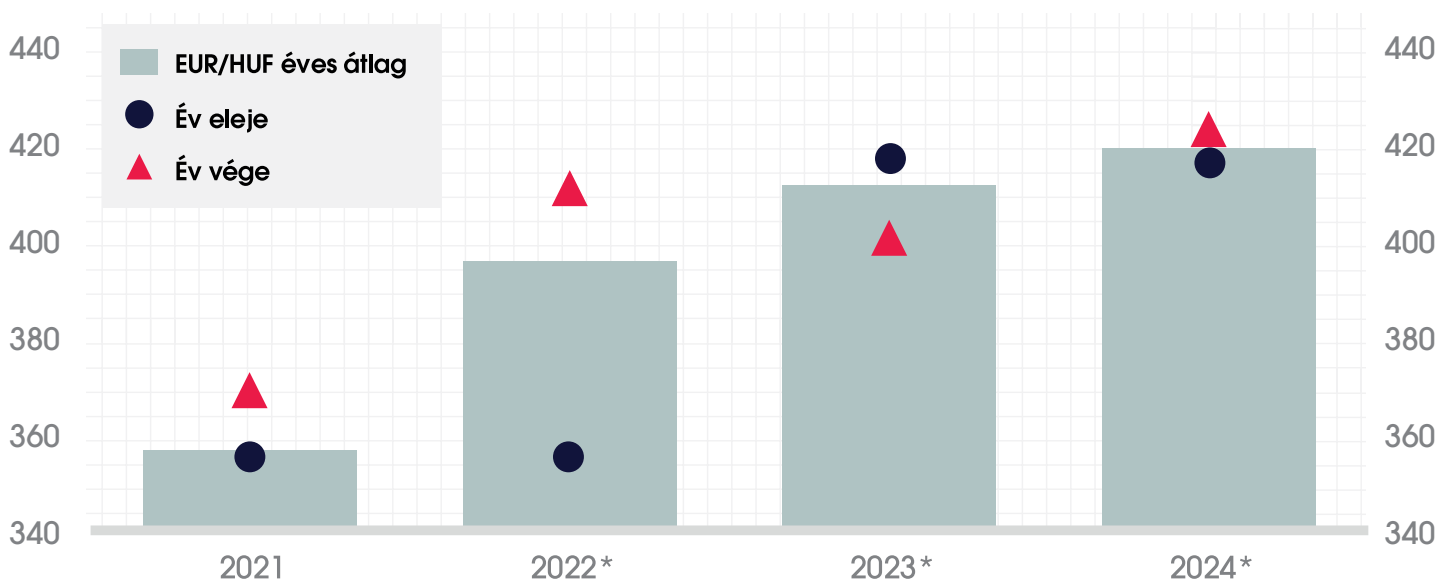
⁵ Kamatstopok, kedvezményes hitelek kerültek bevezetésre a kormányzat által, amelyek kapcsán a Magyar Nemzeti Bank nyíltan ellenérzést fejezett ki.

⁶ A lakossági hitelkamatok háromnegyede, illetve a kvv hitelkamatok legalább fele rögzített kamatozású, így a monetáris szigorítás nem érinti ezen rétegeket. Ez keresleti oldalról fűti a gazdaságot, ami táptalajt nyújt az inflációnak is.

A forint továbbra is gyengülő pályán maradhat, ugyanakkor a leértékelődés mértéke jóval enyhébb lehet, mint az elmúlt közel 1 évben. A gyengülő pályát a külpolitika miatti bizonytalanság mellett a jegybank várható lazításai is támogatják majd, amelyek akkor következnek be amikor a) megérkeznek az EU-s források, b) tartósan csökkenő pályára áll az infláció.

A forint stabilitásának növekednie kell, hogy később ne kelljen még fájdalmasabb lépéseket megtenni. Erre kiváltképp szüksége van a gazdasági szereplőknek, ugyanis tervezésükhöz elengedhetetlen a stabil forint mint ahogyan erre egy [korábbi kiadványunkban](#) is felhívtuk a figyelmet.

Belső piacra termelő szereplőkkel folytatott beszélgetéseink megerősítik, hogy amennyiben egy gyorsan ingadozó, és tartósan felfelé mozduló árfolyam állandó tulajdonsága marad a magyar gazdaságnak a vállalatok árazása is (egy kevésbé ingadozó pályához képest) ugrásszerűen magasabbra mozdulhat el. A nagyobb volatilitás és az erős leértékelődés tehát inflációs hatású, ami kamatemelési kényszert szül, ami viszont tovább fékezi a gazdasági kilábalást. A forintot ennek tudatában is meg kell védenie a jegybanknak a szükséges kamatszintek elérésével, szükség esetén a deviza eszköztár felhasználásával.

7. ábra: Az euró-forint árfolyam várható alakulása Magyarországon

Forrás: a Stooq, Eurostat és a KSH adatai alapján az Egyensúly Intézet előrejelzése

8. KOCKÁZATOK

A makrogazdasági előrejelzéseknek minden esetben számos bizonytalansági tényezővel, illetve a legkülönbélebb nem várt események hatásaival kell számolniuk. Az alábbiakban ezeket értékeljük röviden, fontossági sorrendbe állítva a legfontosabb 5 tényezőt. **Az előrejelzési kockázatok többsége továbbra is az alacsonyabb GDP növekedés, illetve a magasabb infláció irányába mutat, ugyanakkor a világgazdaságban megjelentek az infláció enyhülésének jelei.**

Szeptemberi kiadványunkkal megegyezően az egyes kockázati tényezők után zárójelben szereplő jelek a fentiekben vázolt előrejelzéshez képest várható elmozdulás irányát jelzik: a + értelemszerűen a növekedés irányában ható, a - a csökkenés irányában ható hatást, a 0 pedig az érdemi hatás hiányát jelöli.

01 AZ EURÓPAI UNIÓS FORRÁSOK BEÉRKEZÉSÉNEK ELHÚZÓDÁSA: GDP (-), INFLÁCIÓ (0)

Szeptemberben ez a kockázat szerepelt a második helyen, jelenleg ezt tartjuk a legfontosabb kérdésnek. A felek napokban bejelentett megállapodása ugyan javította a kilátásokat, ugyanakkor a vállalatok végrehajtása (és ezek EU általi elfogadása) körül továbbra is fennmaradnak a bizonytalanságok.

02 LOGISZTIKAI KIHÍVÁSOK AZ ENERGIAPIACON : GDP (-), INFLÁCIÓ (+)

A következő 2 évben jelentősen átalakul az európai energiapiac. A korábbi beszerzési csatornáink részben átalakulnak, ami alkalmazkodási kényszerrel és számos nehézséggel járhat. A gázpiacon a teljes gázigényünk nagyjából negyedére nincsen bejáratott útvonal annak következtében, hogy ezt a mennyiséget korábban a szabad piacról szereztük be. Az EU-ba irányuló orosz szállítások jelentős részének leállításával és a kontinensen rendelkezésre álló LNG kapacitások szűkössége mellett fizikai hiány is kialakulhat Európában, ami Magyarországot különösen érzékenyen érintheti. Olajbeszerzéseink tekintetében kedvezőbb a helyzet, ugyanakkor az alternatív beszerzési forrásokra való átmenet kockázatot jelent.

03 A KÜLSŐ INFLÁCIÓS NYOMÁS CSÖKKENÉSE ÉS GYORSABB BEGYŰRÜZÉSE, FORINT TARTÓSABB ERŐSÖDÉSE: GDP (+), INFLÁCIÓ (-)

Az árupiacokon számos esetben láthatunk mérséklődéseket, vagy stagnálást. Ezen felül legfontosabb külkereskedelmi partnerünknel az Eurozónában novemberre mérséklődött az infláció a megelőző hónaphoz képest, ami jelentheti az árnyomás mérséklődésének kezdetét. A magyar gazdaságba való begyűrűzés mértéke és gyorsasága is kérdéses. Alappályánkban az országspecifikus tényezők miatt, továbbá az inflációs elemzésünknel említett kereslettámogató intézkedések miatt nem számítunk gyors begyűrűzésre, azaz továbbra is egy az Eurozónáétól érdemben magasabb inflációs környezettel számolunk. Amennyiben viszont a forint erősödik, a begyűrűzés gyorsabb lehet, azonban ezt sem tartjuk valószínűnek alappályánkban.

04 KERESLET GYORSABB BEZUHANÁSA AZ ÉPÍTŐIPARBAN: GDP (-), INFLÁCIÓ (-)

Az építőipar mind keresleti, mind beszállítói oldalon kiemelten fontos szereplője a gazdaságnak. 2022-ig bezárólag ez az ágazat volt a legnagyobb kedvezményezettje a fiskális és monetáris politika növekedést támogató intézkedéseinek. Ezek a támogató folyamatok gyorsan kivezetődnek a jövő év elején, ami az építőipar (és beszállító ágazatai, pl. cementgyártás, téglagyártás) felé gyors kereslet-csökkenést jelent. Ezzel a folyamattal számolunk alappályánkban, ugyanakkor mivel a korábbi támogató tényezők egyszerre tűnnek el, ezek egymást erősítő folyamatokként is értékelhetők, ami beláthatatlan kockázatokat jelent.

05 ELHÚZÓDÓ EURÓPAI RECESSZIÓ: GDP (-), INFLÁCIÓ (+)

Amennyiben az energiapiaci válság erőteljesen átgyűrűzik az EU27-ek reálgazdaságába, az a magyar növekedést is különösen érzékenyen fogja érinteni. Ezen eshetőség bekövetkeztének esélyét jelentősen csökkentené, ha az energiakockázatok mérséklésére megnyugtató központi megoldás születne.

RÓLUNK

Az Egyensúly Intézet jövőorientált szellemi műhely, amely hazánk számára készít jövőképeket, szakmai javaslatokat. Kidolgozni az ország politikai, gazdasági és kulturális jövőképét, szilárd szellemi alapot teremteni a magyarok felemelkedéséhez – a gyorsan változó 21. században az Egyensúly Intézet ezt tekinti egy agytröszt legfontosabb feladatának.

Olyan témákról gondolkodunk, amelyekről kevesebb szó esik a nyilvánosságban, mint kellene. Ilyen téma a robotizáció és az átalakuló munkaerőpiac, levegőnk és folyóvizeink tisztasága, a nemzeti öntudat és a közösségek szerepe egy ország életében, az oktatás jövője, az ország gazdasági kitörési pontjai vagy a megváltozó világrend.

Az Egyensúly Intézet állandó kutatói csapata és tanácsadói testülete közgazdászokból, szociológusokból, politikai elemzőkből, klímaszakértőkből, külpolitikai szakértőkből áll. Sokszínű és magasan képzett, professzionális csapatunk széles körű tapasztalatokkal rendelkezik az akadémiai kutatás és az alkalmazott tudomány területéről egyaránt.

SZAKÉRTŐINK

BOROS TAMÁS

Igazgató és társalapító

Az egyik vezető európai agytröszt, a brüsszeli székhelyű Foundation for European Progressive Studies (FEPS) tudományos tanácsának tagja. A Policy Solutions elemző- és tanácsadó intézet korábbi társtulajdonosa és -igazgatója. Rendszeres vendége volt politikai elemző műsoroknak, gyakran nyilatkozik vezető nemzetközi médiumoknak. Korábban szakértőként dolgozott az Európai Bizottságban és a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumában. Kutatási területe a magyar és az európai uniós politikai kommunikáció, illetve a populizmus.

KOZÁK ÁKOS

Üzleti kapcsolatokért felelős igazgató és társalapító

Korábban közel harminc éven keresztül a GfK Hungária Piackutató igazgatója volt. A Magyar Marketing Szövetség korábbi elnöke. A Budapesti Gazdasági Egyetem korábbi docense, jelenleg a Kibergazdaság-kutató Központ tudományos munkatársa. Számos felsőfokú piackutató tananyag szerzője, illetve társszerzője. 2008-ban Klauzál Gábor-díjat kapott. Szakterülete a jövőkutatás és a fogyasztói tanulmányok. PhD-fokozatát fogyasztásszociológiából szerezte.

FILIPPOV GÁBOR

Kutatási igazgató

Korábban országgyűlési szakértőként, majd a Magyar Progresszív Intézet politikai elemzőjeként és vezető elemzőjeként dolgozott. Elemzései, kommentárjai számos hazai és külföldi sajtótermékben megjelentek, televíziós és rádiós műsorok gyakori vendége. Kutatási területe az európai, valamint a magyar szélsőjobboldal, az antiszemitizmus és az iszlamofóbia története és jelene, illetve a modern autokráciák működése.

CERNUS DÓRA

Vezető klíma- és környezetpolitikai szakértő

Tanácsadóként dolgozott a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumban, a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosának Hivatalában és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban, ahol Magyarország álláspontját képviselte különböző EU, ENSZ és OECD fórumokon. Később a Klímapolitika Kutató és Tanácsadó Kft. nemzetközi fejlesztésekért felelős igazgatójaként, majd független környezet- és klímapolitikai szakértőként kamatoztatta tudását. Fő szakterülete a klímapolitika, a levegőtisztaság-védelem és a vízvédelem.

BECSEY ZSOLT

Vezető közgazdász

Gazdaságtervezőként kezdte a pályáját a Nemzetgazdasági Minisztériumban, majd a Magyar Nemzeti Bankban dolgozott közgazdasági elemzőként, később modellezőként. Szakterülete az iparpolitika, a többszektors vektorelemzések, a makroökonómia, a kkv-szakupolitika és a versenyképesség.

Egyensúly Intézet

Cím: **H-1026 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 73.**
Telefon: **+36 1 249 5238**

Honlap: **www.eib.hu**
E-mail: **info@eib.hu**

Facebook

Twitter

LinkedIn

